

1. KÜLA/ALEVIKU/KÜLADE PIIRKONNA NIMI: Vääna

2. VALD: Harku vald

3. POSTIAADDRESS: MTÜ Vääna Selts, Külakoja tee 2, Vääna küla
Harku vald, 76903 Harjumaa

4.KODULEHT (või muu ametlik teavituskanal, nt FB leht): <http://vaanaseltsimaja.ee/>

5. ANKEEDI ESITAJA – nimi, organisatsioon, roll esindavas organisatsioonis, e-post, telefon

Aune Lillemets, MTÜ Vääna Selts, vabatahtlik, aune@aktiivope.ee, +3725118537

5. KONTAKTISIK KÜLAS: Nimi, telefon, e-post, roll külas

Annely Ruusmann, 5657 4520, vaanaselts@gmail.com, MTÜ Vääna Seltsi perenaine ja juhatuse liige

6. KÜLAELANIKE ARV (2022 seisuga): Vääna külas 271 (1.1.2022 seisuga)

7. Küla lühitutvustus (max 10 lauset) - mõni ajalooline fakt, tuntud objekt, kuulus elanik, vaatamisväärsus vms.

Kokku on Harku vallas 8 kanti, Vääna kandi moodustavad Humala, Liikva, Vahi, Vaila ja Vääna külad. Nagu nimi ka viitab, Vääna küla on siinse kandi keskmes.

Küla on ürikutes esmakordselt mainitud 1325. aastal (Feyena). Vääna küla tuntuim kultuuriväärsus on 18.-19. sajandil ehitatud Vääna mõis koos mõisapargiga. Mõisas tegutsevad lasteaed ja 6-klassiline kool. Vääna kandis on säilinud ka Peeter Suure merekindluse rajatised, mis on huvitavaks matka sihtkohaks.

Vääna küla asub 20 kilomeetrit Tallinnast. See on just nii kaugel, et veel on säilinud hajaasustust, vana metsa ja raba. Samas on siiski hoogustunud uute elumajade ehitus ja piirkonda kolinud palju uusi elanikke, sealhulgas mitmeid noori peresid.

Tuntud elanikud:

Margo Kõlar - eesti helilooja, muusikapedagoog ja endine autovõidusõitja;

Anu Kõlar - Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia dotsent, peamiseks

uurimisvaldkonnaks on eesti muusika- ja kirikumuusikalugu;

Arved Haug - Eesti helilooja ja laulja;

Tiiu Tuisk - erialalt eesti keele ja kirjanduse õpetaja ning klassijuhataja kuni 75.eluaastani, 2021.a. tunnustus Sotsiaalministeeriumi poolt kui vanemaealine, kes on aktiivselt panustanud kohaliku elu edendamisse ning mänginud kogukonnas

positiivset rolli, 2015.a. pälvinud Tui preemia ja Harjumaa 2009. aasta õpetaja tiitel;

Urmas Sisask - eesti helilooja, "Naage sümfoonia" on lapsepõlvküla lugu;

Siiri Sisask - eesti laulja ja muusik, 2005.a. kirjutas teksti ja muusika Vääna

Mõisakoolilaulule "Tänutäht"

8. Millised organisatsioonid, seltsid, huvigrupid külas tegutsevad?

Vääna külas on registreeritud 9 vabaühendust, neist aktiivseim on Vääna Selts MTÜ. Vääna Seltsi eestvedamisel toimuvad käsitööringid, laadad ja muud kogukonnaüritused. Vääna mõisaga on seotud mitu sihtasutust, mis muuhulgas tegelevad kultuuriväärtuse säilitamise ja tutvustamisega ning rahvatantsu ja muusikaga.

9. Millised on küla peamised eesmärgid? Kas on olemas küla arengukava/kogukonna ühistegevuse kava?

Oleme just kandi arengukava koostamisega lõpusirgel. Leidsime, et meil ei ole mõtet eraldi küla arengukava teha, sest 5 küla peale on eesmärgid ühised.

https://drive.google.com/file/d/1q3th0BFmn_G8E3SzBLJVeOfPnMRAEDA8/view?usp=sharing

Lisaks oleme koostanud arengukava põhjal sisutiheda tegevuskava kohalike vabatahtlike tuumikgrupile.

Arengukava eesmärgid on järgmised:

1. Vääna kandi elukeskkond on turvaline, puhas ja tervislik

- ✓ 2027. aastaks on külade vahel kergliiklusteede võrgustik
- ✓ Iga-aastaselt väheneb prügi maht, mida leitakse piirkonnas prügikoristustalgutel
- ✓ Kogukonnale olulised vanad metsad säilivad oma terviklikkuses
- ✓ Kogukonna hinnang piirkonna turvalisusele on kõrge (elanike küsitlus, keskmine 9/10)
- ✓ Välja on töötatud piirkonnale vastav kriisi- ja evakueerumisplaan

2. Pakutavad teenused ja vaba aja veetmise võimalused rahuldavad elanike vajadusi

- ✓ Kõigil kandi peredel on võimalik soovi korral saada lasteaiakoht kodu või töökoha läheduses
- ✓ 2027. aastaks on valguskaablilahendus jõudnud 90% soovijatest
- ✓ Ühistranspordiliiklus on piisavalt tihe võimaldamaks autovaba elustiili
- ✓ Kogukonna hinnang piirkonnas pakutavatele vaba aja veetmise võimalustele on kõrge (elanike küsitlus, keskmine 8/10)
- ✓ Kogukonna hinnang avalike teenuste kättesaadavusele on kõrge (elanike küsitlus, keskmine 7/10)

3. Kogukond on aktiivselt kaasatud oma elukeskkonna parandamisse

- ✓ Iga-aastaselt toimuvad kogukonnaüritused (talgud, külapäev jms), millest võtab osa vähemalt 10% kandi elanikest (arengukava koostamise ajal tähendaks see umbes 110 inimest).
- ✓ Vähemalt 5% kohalikest elanikest teeb vabatahtlikku tööd kogukonna ürituste korraldamisel ja elanike huvide eest seismisel (umbes 55 inimest).
- ✓ Kohalike elanikele suunatud elektroonilistes listides/gruppides on 75% kohalikest täisealistest elanikest (umbes 550 inimest). Hetkel on kasutusel Facebooki grupp ja Vääna Seltsi infolist, vajadusel luuakse uusi infokanaleid.
- ✓ Vääna Selts koostöös kogukonnaga teeb igal kevadel ettepanekud valla järgmise aasta tegevuskavasse (eelarvesse) lähtudes elanike vajadustest.
- ✓ Vääna Seltsil on iga-aastane tegevuskava ja rahalised vahendid arengukava elluviimiseks.

10. Milliseid traditsioonilisi ettevõtmisi on külal (külasiseselt; koos teiste küladega või partneritega):

- Kevadeti koristustalgud
- Suviti järeljaani tähistamine ja külapäev
- Talve krooniks on jõululaat
- Sel aastal toimuvad Porikuu raames erinevad üritused
- Igapäevaselt toimuvad külaseltsis ja koolimajas huviringid ja töötoad

11. Õnnestunud algatused ja ettevõtmised 2021-2022 aastal (eesmärk, mida tehti, kui palju inimesi kaasati, kes oli sihtrühm, kes rahastaja või tehti omavahenditega):

2021.aasta Väänas oli metsa aasta. Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) soov teha lageraied küla läheduses oli elanikele vastuvõetamatu. Koostöös Vääna Seltsiga kogusime ühispöördumisele 111 asjast huvitatu allkirja. Olime osavõtuga väga rahul, eriti arvestades, et Vääna külla oli tol hetkel registreeritud 264 elanikku. Esialgu tundus aga, et sellest pole mingit kasu ja RMK kohalike arvamusega ei arvesta. Koostöös Eesti Looduseuurijate Seltsi, Sörve kaitseala eest seisjate ja Harku vallavalitsusega õnnestus siiski saada pretsedendi loonud kokkulepe, et raiekavade tegemine peatati kaheks aastaks. Senikaua oleme jätkanud koostööd vallavalitsusega, et paika panna puhkemetsad, kus lageraie välistatakse. Täpsemalt kirjas siin:

https://www.harku.ee/uudised/-/asset_publisher/dNH2dkRIkq0r/content/raiekavad-toid-vaana-kula-kokku

Protsess ei ole veel lõppenud, koostöö vallaga jätkub, aga leiame, et see oli väga oluline vaheviit kogukonnale. Lisaks tõi metsakaitse aktsioon külaelu arendama mitmeid uusi vabatahtlikke ja lõi kogukonnatunnet. Nägime, et kui me koos midagi ette võtame, siis võime saavutada midagi suuremat.

2022. aastal tegelesime Vääna kandi arengukava koostamisega. Toimusid kahed mõttetalgud (21 osalejat) ja küsitlus kohalikele elanikele (71 osalejat). Arengukava elluviimiseks moodustasime vabatahtlike grupi, kus igaüks veab eest end enim kõnetanud valdkonda (turvalisus, talgud, metsa kaitse, liikluse rahustamine jne).

Need tegevused on ellu viidud vabatahtlike töö najal, jooksvaid kulusid on kaetud Vääna Seltsi omavahenditest ning valla toetusega, mis katab 1 töötaja ja maja kommunaalkulud.

12. Milliseid ja kellele suunatud tegevusi on plaanis ellu viia aastal 2022/23?

Traditsioonilised üritused kohalikele elanikele kindlasti jätkuvad (laadad, talgud jms). Plaanis on ka turvalisuse teemadel korraldada kokkusaamisi elanikkonna kaitsevõime suurendamiseks. Esitasime liitumistaotluse Naabrivalvele, seeläbi tekib kindlasti veel uusi tegevusi.

Üheks arenguvaldkonnaks on tihedam koostöö kohalike ettevõtete ja naaberkülade vabaühendustega. Selleks on plaanis novembris korralda üksühele kohtumisi, et leppida kokku tulevased koostöökohad.

13. Kuidas olete külakogukonnana kaasa aidanud:

a) kohapealse ettevõtluse arengule:

Vääna külas on registreeritud tervelt 60 ettevõtet, mis on väga palju, arvestades elanike arvu. Suur osa neist on siiski 0-2 töötajaga. Kohalike seas on palju ettevõtlikke inimesi. Neid kogukonnaga tihedamalt sidudes soovime kaasa aidata ka kohaliku ettevõtluse edendamisele.

b) heakorrale, keskkonnahoiule, mälestiste või kultuuripärandi kaitsele:

Korraldame kevadeti koristustalguid ning suurematest prügi leiukohtadest teavitame valda. Seisame kohaliku metsa säästliku majandamise eest. Vääna mõis ja park on tähtsaim kultuuripärand, mille säilimisse kogukond panustab talgute raames.

c) haridus- ja kultuurielule, traditsioonide säilimisele, põlvkondade vahelise sideme tugevdamisele:

Külaseltsi ja kooli koostöös toimuvad ühisüritused ja huvitegevus pakub kohalikele võimaluse ise panustada ja nautida kultuuri kohapeal. Külas tegutsevad rahvatantsurühmad, laulukoor ja eri vanusegruppidele sobivad koos meisterdamised-loomised mööbli restaureerimisest taaskasutusmaterjalidest kaartide tegemisele. Mõisakooli olemusse on sisse kirjutatud ajaloo keskel elamine. Mõned õpetajad nii lasteaias kui koolis jutustavad nõ tavatundide raames nii mõisa- kui kodukandi ajalooost, teavad konkreetsete puude ja taimede pärimusi ja lugusid, jagavad neid laste ja noortega. Restaureeritud mõisahäärberis tegutsemine võimaldab põimida kohalikku ajalugu lastele laiema kultuuri-ja ajaloo tutvustamisse.

14. Kuidas tutvustate küla lugu ja traditsioone? Kas talletate küla ajalugu?

Vääna küla kohta on kohalikud ajaloo huvilised kogunud palju materjali, mida leiab nii veebi teel kui ka erinevatest raamatutest, näiteks:

- „Harku vald mosaiigipeeglis“, Vääna Selts 2021
- „Vääna mõis. Joonista, joonesta ja värvi.“, Gled-Airiin Saarso ja Tiia Pällo 2016
- „Harku vald sõnas ja pildis“, Terje Urbanik 2011
- „Vääna iseseisva vallana“, Harku Vallavalitsus 2008

15. Kuidas toimub küla ja kohaliku omavalitsuse koostöö?

Tahaksime vallaga koostööd veel tugevdada, aga vajadusel on meil ka praegu võimalus end kuuldavaks teha. Küla aktiivi ja vallavalituse vahel toimuvad vastavalt vajadusele temaatilised kohtumised, viimasel ajal eelkõige seoses metsa kaitsmisega. Lisaks olid vallavolikogu liikmed kaasatud kogukonna mõttetalgutel arengukava

loomises ja leppisime kokku, et edaspidi võiksid säärased kohtumised toimuda kvartaalselt.

16. Miks peaks teie küla/külade piirkond/alev saama Harjumaa Aasta külaks? Oma metsakaitsmise looga oleme olnud eeskujuks teistele kogukondadele, kes samade küsimuste ees on. Tore, kui saaksime veel teisigi kante inspireerida, et vabatahtlike sihikindlal ja konstruktiivsel koostegutsemisel on jõud. Teiseks sõnumiks on, et ka Tallinnale lähedal asuvad külad võivad aktiivset külaelu arendada ning oma identiteeti elus hoida.

17. Kui soovite veel lisada, mis on teie külas erilist, silmapaistvat või kust leida lisamaterjali, siis pange see siia kirja.

Vääna seltsimaja Facebooki leht (sealt leiab infot kohalike ürituste ja huvitegevuse kohta): <https://www.facebook.com/V%C3%A4na-seltsimaja-201730796942839>

Vääna Mõisakooli koduleht: <https://www.vaanakool.edu.ee/>